

Suunnitelmallinen ennaltaehkäisy

Suunnitelmallisuus

- Yksikön johtaja koordinoi ja johtaa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaista työtä omassa yksikössä - ja vastaa sen toteutumisesta, seurannasta ja arvioinnista.
- Yksikkökohtaiset tarkennukset toimintatavoista kirjataan: Koulun toimintasuunnitelma/Päiväkotien esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvät tarkennukset.
- Yksiköissä on periaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.
- Suunnitelma ja toimintatavat turvallisuuteen liittyen käydään läpi oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa.
- Henkilöstö saa perehdytyksen yhteiseen toimintamalliin.
- Kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään liittyviä asioita käsitellään säännöllisesti ja huolehditaan käytänteiden ajantasaisuudesta.
- Ilmenneet kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapaukset kirjataan.
- Hyödynnetään kyselyjä kokemusten arvioinnissa.
- Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän suunnitelma päivitetään tarvittaessa, sen toteutumisesta seurataan ja arvioidaan vuosittain.
- Oppilaiden valvonta oppimisympäristöissä järjestetään olosuhteet huomioiden riittäväksi.

Arvot

- Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ei hyväksytä missään muodossa.
- Henkilöstö puuttuu epäasialliseen kohteluun systemaattisesti.
- Tasa-arvoinen, yhdenvertainen, oikeudenmukainen ja arvostava kohtelu.
- Henkilökunta tunnistaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän riskitekijöitä sekä niiden ilmenemisen tunnusmerkkejä.
- Henkilöstö osallistaa oppilaat turvallisen oppimisympäristön luomiseen.
- Oppilaille opetetaan, mitä kiusaaminen, väkivalta ja häirintä ovat, niiden tunnusmerkkejä, sekä miten toimia niitä kohdatessaan.
- Oppilaita rohkaistaan vertaisvastuuseen: vertaisten epäasialliseen käytökseen puuttumiseen ja aikuiselle kertomiseen.
- Huoltajia kannustetaan keskustelemaan lastensa kanssa hyväksytyistä toimintatavoista.

Yhteisöllinen toimintakulttuuri

- Yhteisöllisyyttä rakennetaan yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla.
- Tutustuminen, ryhmäyttäminen sekä yksinäisyyden ehkäiseminen läpi opinpolun.
- Kohdataan, huomataan hyvä ja annetaan positiivista palautetta.
- Aikuiset näyttävät esimerkkiä omalla toiminnallaan.
- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen arjessa sekä hyvinvoinnin vuosikellon mukaisesti.
- Oppilaat ja huoltajat ovat mukana suunnittelemassa ja luomassa yhteisöllisyyttä lisäävää toimintakulttuuria.
- Vuorovaikutteinen ja varhainen yhteistyö huoltajien kanssa.
- Yhteistyö opiskeluhoollon toimijoiden kanssa.
- Yhteistyö eri viranomaisten, järjestöjen tai muiden tahojen kanssa (esim. poliisi, sosiaalitoimi, seurakunta, nuorisotoimi).

Välitön puuttuminen

- Henkilöstön välitön puuttuminen aina kaikkeen näkemäänsä tai tietoon tulleen kiusaamiseen, väkivaltaan, häirintään ja muuhun epäasialliseen käytökseen kouluajalla/esiopetuksessa.
- Välitön asian selvittäminen tilanteen mukaan. Vakavissa väkivaltatilanteissa toiminta väkivaltatilanteiden mallin mukaan. Kiusaamis- ja häirintätilanteissa selvitetään tapahtumien kulku keskusteluissa osapuolten kanssa, tehdään sopimus, sekä sovitaan jatkoon toimintatavoista. Opettaja/yksikön johtaja määrää tarvittaessa asianmukaiset seuraamukset [Perusopetuslain 35 § - 36 §](#) mukaisesti. Asiat kirjataan Selvittelylomakkeelle.
- Ilmoitus kaikkien osapuolten huoltajille mahdollisimman pian. (POL 29 §.) Tiedottaminen ja varhainen vuorovaikutus huoltajien kanssa läpi prosessin.
- Jos tilanteessa epäillään rikosta, konsultoidaan poliisia/lastensuojelua. Lastensuojelun 25 § mukaisesti [lastensuojeluilmoitus](#) ja/tai [rikosilmoitus](#).
- Koulumatkan/esiopetusmatkan aikana tapahtuneesta kiusaamisesta velvollisuus ilmoittaa huoltajille, osapuolet voidaan ohjata sovitteluun (Keski-Suomen sovittelutoimisto).

Seuranta ja jälkituki

- Varmistetaan säännöllinen seuranta ja oppilaan kokemus turvallisuudesta oppimisympäristöissä. Sovitaan kuka/ketkä vastaavat seurannasta: ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, sen jälkeen tarpeen mukaan. Seurannassa kuullaan osapuolia ja varmistetaan kiusaamisen/häirinnän loppuminen. Tarjotaan osapuolille opiskeluhoollon tuki. Huomioidaan ryhmän tuen tarve.

Kiusaamisen/Häirinnän jatkuessa tai jos selvittely hankaloituu:

- Kutsutaan huoltajat yhteiseen tapaamiseen tai järjestetään osapuolille erilliset tapaamiset. Opettaja/yksikön johtaja määrää asianmukaiset seuraamukset [Perusopetuslain 35 § - 36 § mukaisesti](#). Sovitaan seuranta ja tuki edellä mainitusti. Asiat kirjataan yksikön sisäisesti käytössä olevalle Selvittelylomakkeelle.
- Opiskeluhoollon yhteistyö: Monialaisen asiantuntijaryhmän koonti.
- Poliisin ja lastensuojelun konsultointi sekä yhteistyö / sovittelutoimisto.
- Opetuksenjärjestäjällä on oikeus käyttää [perusopetuslain 35 § - 36 §](#) mukaisia kurinpitokeinoja, sekä perusopetuslain 6 § mukaista oikeutta määrätä kiusaamiseen syyllistyneelle oppilaalle toinen lähikoulu.

Kiusaaminen= tahallista, toistuvaa, haitallista tai vahingoittavaa vallankäyttöä ja väkivaltaa.

Häirintä= käyttäytymistä, jolla loukataan henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti.

Väkivalta= väkivallanteot voivat ilmetä mm. fyysisinä, henkisinä tai seksuaalisina.

Mallin laadinnassa hyödynnetty Jyväskylän kaupungin kiusaamisen vastaista mallia.